

(студенти поділяються на міні-групи по 4—5 осіб), кейс-метод (кожній міні-групі надається блок інформації про конкретне підприємство), дискусія (за результатами якої кожен з учасників обговорення формулює власну оцінку відносно якості та обґрунтованості висловлених пропозицій), презентація (захист розроблених висновків здійснюється у формі обґрунтування плану санації або обраної форми реструктуризації підприємства з використанням проектора та інших технічних засобів й ілюстративних матеріалів); рольові ігри (в інсценізації тренінгу «Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств» у ролі учасників процесу провадження справи про банкрутство (кредиторів, власників, потенційних санаторів, арбітражного керуючого) виступають студенти, судді господарського суду — викладач).

Досвід викладання дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємств» з використанням інноваційних технологій організації навчання свідчить, що напрямами підвищення ефективності формування практичних компетенцій з антикризового управління фінансами бізнесу мають стати: 1) забезпечення навчального процесу достатньою кількістю технічних засобів; 2) включення до тематичних планів вивчення дисциплін освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» практичних занять для студентів усіх форм навчання; 3) трансформація дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємств» на «Антикризове управління фінансами бізнесу», оскільки антикризовий менеджмент має активізуватися з моменту створення суб'єкта підприємництва і потребує набуття фахівцями практичних навичок як із використання санаційних процедур на підприємствах, котрі вже зазнали кризи, так і з упровадження превентивних антикризових заходів на підприємствах із достатнім рівнем фінансової стійкості.

Пислиця А. В., старший викладач,
кафедра фінансів

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН (НА ПРИКЛАДІ КУРСУ «ПОДАТКОВА СИСТЕМА»)

Викладання вибіркового дисциплін вимагає, на наш погляд, особливого підходу: крім мети опанувати матеріал курсу відповідно до навчальної програми, викладач, що проводить заняття, повинен враховувати гносеологічні потреби та природні схильності студен-

тів, що обрали його предмет. Особливо це стосується викладачів, що проводять семінарські та практичні заняття, оскільки саме на них є можливість використати найцікавіших методів навчання.

Дисципліна «Податкова система» є вибірковою для студентів факультету економіки та управління третього курсу навчання і обов'язковою, спеціальною базовою для студентів четвертого курсу фінансово-економічного факультету. Підсумковий контроль для перших передбачений у форм заліку, для других — у формі державного іспиту. Кількість годин, передбачена для вивчення цієї дисципліни, якщо вона є вибірковою, є набагато меншою. Виходячи з вищезазначених умов, вважаємо, що аудиторна робота зі студентами, для яких ця дисципліна є вибірковою, повинна відрізнятися від роботи зі студентами-майбутніми фінансистами.

Для з'ясування очікувань, вподобань і природних схильностей студентів, їм на першій лекції пропонується відповісти на запитання анкети:

1. Чому ви обрали дисципліну «Податкова система»?

2. Щоб Ви хотіли розглядати на заняттях (чому приділити більше уваги):

— теоретичним проблемам;

— розрахункам податків;

— заповненню податкової звітності;

— питанням, пов'язаним з податковим контролем?

Анкетування є анонімним, проте, якщо студентів, що обрали предмет більше, ніж одна академічна група, ми просимо зазначити номер групи, аби враховувати побажання студентів кожної групи під час проведення з ними практичних і семінарських занять. Таке анкетування проводилось нами у 2011—2012 навчальному році двічі — в першому (для студентів спеціалізації 6601/2 «Менеджмент державних установ») та другому семестрі (для студентів спеціалізації 6601/1 «Менеджмент промислових підприємств»). Слід зазначити, що результати анкетування студентів цих двох спеціалізацій були різними. Перша група студентів надала перевагу прагматичному аспекту дисципліни. Переважна більшість опитуваних зазначила, що хоче навчитися розраховувати окремі податки та збори та заповнювати податкову звітність. Враховуючи побажання студентів, на заняттях розглядалися конкретні практичні ситуації, розрахункові завдання. Протягом семестру студенти виконували три блоки завдань: здійснювали розрахунки податкових зобов'язань платників по конкретним господарським операціям і заповнювали звітність по трьом основ-

ним бюджетоутворюючим податкам в Україні — ПДВ, податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб.

Друга група студентів більш рівномірно розподілила свої побажання між теоретичним і практичним спрямуваннями, все ж таки віддавши перевагу першому. Крім того, студенти висловили побажання брати участь у дискусіях, дебатах тощо. Зокрема було запропоновано провести дебати з податкової проблематики між представниками різних академічних груп. В умовах дефіциту аудиторного фонду та вільного часу студентів, даний захід можна провести на лекційному занятті, що дасть організаційну можливість (час, наявність аудиторії) бути присутніми студентам всього потоку.

Отже, досвід показав існування різних когнітивних потреб для різних студентів, які цілком можна задовольнити, викладаючи таку різнопланову та широку за змістом дисципліну, як «Податкова система».

Питуляк Н. М., канд. екон. наук,
доц. кафедри фінансів підприємств

ТРЕНІНГ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТА ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

В умовах, коли в економіку включені не тільки матеріально-технічні засоби, а й увесь механізм виробництва знань, система вищої освіти як інститут духовного, професійного, інтелектуального розвитку особи, нарощення її творчого потенціалу повинна формувати таку сукупність знань і навичок членів суспільства, які були б спроможними забезпечити можливість їх доцільної діяльності в системі суспільного поділу праці. Для вирішення сформульованої задачі вітчизняні навчальні заклади зобов'язані дотримуватися загальних стандартів якості освіти та постійно їх підвищувати.

Одним з таких заходів є упровадження в навчальний процес сучасних інтерактивних методів навчання, в т.ч. тренінг-технологій.

Така активізація навчального процесу є особливо актуальною для курсів, що мають практичну спрямованість. І однією з таких дисциплін є «Фінансовий аналіз».

Важко уявити, щоб повноцінна підготовка фінансиста була можлива без «Фінансового аналізу»; адже ця дисципліна є фаховою і не безпідставно.